

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Veiligheidsbeleid
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie
DVB/CV-2015/175

Uw Referentie
2015Z14700

Bijlage(n)
1

Datum 30 september 2015

Betreft Beantwoording vragen van de leden Omtzigt en Knops (CDA) over de rol van Turkije in de strijd tegen PKK en ISIS

Hierbij bieden wij u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Omtzigt en Knops (CDA) over de rol van Turkije in de strijd tegen PKK en ISIS. Deze vragen werden ingezonden op 17 augustus 2015 met kenmerk 2015Z14700.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

De Minister van Defensie,

Bert Koenders

J.A. Hennis-Plasschaert

Vraag 1

Hoe beoordeelt u de berichtgeving over een massieve, onverwachte luchtaanval door Turkije op de Koerden in Irak, die slechts 10 minuten van te voren gemeld werd aan de Amerikanen en coalitiepartners in de strijd tegen ISIS? 1)

Vraag 2

Klopt het dat de Amerikanen nauwelijks genoeg tijd hadden om hun eigen militairen in de buurt van de aanval in veiligheid te brengen en dat er bij de bewuste aanval een groot risico bestond op 'friendly fire'?

Vraag 3

Indien u deze berichtgeving niet eigenstandig kunt verifiëren, bent u bereid hierover contact op te nemen met de Verenigde Staten?

Vraag 4

Zijn er inmiddels meer van dit soort voorvallen geweest? Zo ja, welke en hoeveel?

Antwoord op vraag 1, 2, 3 en 4

Het kabinet beschikt niet over eigenstandige informatie over de omstandigheden van de Turkse luchtoperaties en de daaraan verbonden risico's voor Amerikaanse militairen. Inmiddels zijn de besprekingen tussen Turkije en de Verenigde Staten, om Turkse militaire operaties tegen ISIS in de coalitie in te bedden, afgerond. Deconflictie tussen Turkse nationale operaties en het optreden van de coalitie maakt deel uit van de afspraken waarmee situaties zoals hierboven genoemd worden voorkomen.

Vraag 5

In hoeverre lopen Nederlandse militairen in Irak risico's door dit soort aanvallen? Bent u bereid dit te adresseren in de richting van de coalitie tegen ISIS, alsmede bilateraal richting Turkije, en aan te dringen op (betere) coördinatie?

Antwoord op vraag 5

De Turkse luchtaanvallen hebben tot dusver geen gevolgen gehad voor de veiligheid van de Nederlandse militairen in Noord-Irak. De ontwikkelingen worden, zoals altijd, nauwlettend in de gaten gehouden. Nederland zal, waar nodig, deze bespreken met betrokken partijen.

Vraag 6

Hoe beoordeelt u de beschuldiging van Amnesty International dat Turkije onrechtmatige luchtaanvallen heeft uitgevoerd op het dorp Zergele in Iraaks Koerdistan? 2)

Vraag 7

Klopt het dat er géén militair doelwit aanwezig was ten tijde van de bombardementen, en dat er acht dorpsbewoners omgekomen zijn, die geen banden hadden met de PKK? Klopt het dat onder hen Peshmerga strijders waren, die nota bene deelnemen aan de strijd tegen ISIS?

Vraag 8

Bent u bereid opheldering te eisen van Turkije? Steunt u de oproep van Amnesty aan Turkije om een onafhankelijk en onpartijdig onderzoek in te stellen naar deze luchtaanvallen, en de uitkomsten van dit onderzoek openbaar te maken?

Antwoord op vraag 6, 7 en 8

De Turkse autoriteiten hebben laten weten dat zij een onderzoek instellen naar berichten over burgerslachtoffers bij een luchtaanval op Zergele en dat zij hierbij zullen samenwerken met de Iraakse *Kurdish Regional Government*. Zij hebben ook gemeld dat zij de bevindingen van dit onderzoek openbaar zullen maken.

Vraag 9

Klopt het dat Turkije tot dusver slechts één aanval heeft uitgevoerd op ISIS, gebaseerd op eigen, nationale inlichtingen, en deze aanval niet gecoördineerd heeft met de VS dan wel de anti-ISIS coalitie? 3) Hoe beoordeelt u dit? Bent u bereid navraag te doen bij de VS?

Vraag 12

Hoe beoordeelt u de analyse dat Turkije in totaal slechts drie aanvallen op ISIS heeft uitgevoerd, en tot dusver naar schatting ongeveer 300 aanvallen op de PKK, waaronder met houthitsers? 5)

Antwoord op vraag 9 en 12:

Nederland beschikt niet over specifieke informatie over de nationaal uitgevoerde Turkse luchtoperaties tegen ISIS en de PKK. Inmiddels zijn de besprekingen tussen Turkije en de Verenigde Staten, om in het kader van de coalitie Turkse militaire operaties tegen ISIS uit te gaan voeren, afgerond.

Vraag 10

In hoeverre komt Turkije zijn belofte richting de VS waar om actief deel te nemen aan de luchtaanvallen van de coalitie tegen ISIS?

Antwoord vraag 10

Voor de onderlinge coördinatie van de luchtaanvallen tegen ISIS hebben Turkije en de Verenigde Staten wederzijds personeel uitgewisseld. In de planning van de luchtoperaties van de coalitie wordt gebruik gemaakt van Turkse militaire vliegvelden en wordt het Turkse luchtruim gebruikt voor de *refuelling* van coalitievliegtuigen. De Verenigde Staten zijn inmiddels begonnen met luchtoperaties tegen ISIS vanaf de Turkse luchtmachtsbasis Inçirlik en op 28 augustus vonden de eerste gezamenlijke Turks-Amerikaanse luchtoperaties tegen ISIS plaats.

Vraag 11

Steunt u de waarschuwing die president Obama aan Turkije heeft gegeven om de strijd tegen ISIS niet te misbruiken om oorlog te voeren tegen de PKK? 4) Deelt u de vrees dat dit scenario zich aan het voltrekken is?

Vraag 21

Deelt u de mening dat de oorlog van Turkije tegen de PKK de strijd tegen ISIS bemoeilijkt? Bent u bereid op te roepen tot een onmiddellijk staakt-het-vuren?

Antwoord op vraag 11 en 21

Turkije is al langere tijd actief in de aanpak van ISIS, onder meer als lid van de anti-ISIS coalitie. Turkije maakt deel uit van enkele coalitie werkgroepen en is lid van de *Small Group* van meest betrokken landen. Turkije is met Nederland, co-voorzitter van de werkgroep over de aanpak van *foreign terrorist fighters*. De intensiteit van de aanpak van ISIS door Turkije is sinds eind juli vergroot.

De militaire inzet van Turkije tegen de PKK heeft vooralsnog geen gevolgen voor de strijd van de coalitie tegen ISIS. Met betrekking tot de Turkse maatregelen tegen de terroristische dreigingen van de PKK is het kabinet van oordeel dat deze proportioneel dienen te zijn. Verdere escalatie in de regio moet worden voorkomen. Nederland en andere Europese landen hebben Turkije en Koerdische organisaties opgeroepen het vredesproces voort te zetten en het staakt-het-vuren in acht te blijven nemen. Dit is in het belang van de veiligheidssituatie in de regio en de rol die diverse Koerdische groeperingen in de strijd tegen ISIS spelen. Zie verder ook het antwoord op vraag 20.

Vraag 13

Klopt het dat tanks van het Turkse leger aanvallen hebben uitgevoerd op eenheden van de Koerdische YPG (Koerdische Volksbeschermingseenheden) in Syrië, om deze ervan te weerhouden de door Turkije in Syrië afgekondigde 'veiligheidszone' te betreden?

Vraag 14

Vindt u het ook bizar dat Syrische Koerden, die strijden tegen ISIS, op Syrisch grondgebied worden beschoten door het Turkse leger? Bent u bereid opheldering te vragen en protest aan te tekenen?

Antwoord op vragen 13 en 14

Turkije voert acties uit tegen stellingen van de PKK. Bekend is dat de YPG, de militaire tak van de Syrische PYD en gelieerd aan de PKK, beweert in Jarablus en Tel Abyad, op Syrisch grondgebied, te zijn beschoten door Turkije. Het kabinet is bekend met de beschuldiging, maar kan deze niet bevestigen. Turkije ontkent de beschuldiging.

Vraag 15

Klopt het dat Turkije unilateraal een veiligheidszone heeft afgekondigd in het noorden van Syrië, en deze verboden terrein heeft verklaard voor Koerdische strijders en zich het recht voorbehoudt om unilateraal militair in te grijpen in dit gebied? Zo ja, wat vindt u hiervan? Deelt u de mening dat er geen rechtsgrond in het internationaal recht is voor deze veiligheidszone en het gebruik van geweld om deze te handhaven?

Vraag 16

Welke mandaat heeft een land nodig om een dergelijke bufferzone in te stellen? Is dat besproken in de NAVO raad? Is de veiligheidszone ter sprake gekomen binnen de NAVO? Zo nee, bent u bereid dit alsnog te doen?

Vraag 17

Is er sprake van overeenstemming tussen de VS en Turkije over de veiligheidszone? Zo ja, bent u bereid de Kamer hierover te informeren?

Vraag 18

Hoe beoordeelt u de uitspraak van de Turkse minister van Buitenlandse Zaken dat Turkije de inzet van grondtroepen in de veiligheidszone 'als optie op tafel ligt'? 6)

Vraag 19

Bent u bereid zich hard en openlijk uit te spreken tegen de mogelijke inzet van grondtroepen door Turkije in de zelf afgekondigde 'veiligheidszone'? Bent u bereid dit te adresseren in de NAVO?

Antwoord vraag 15, 16, 17, 18 en 19

Het kabinet hecht eraan dat ook bij de inzet tegen ISIS het internationaal recht wordt gerespecteerd. Het afdwingen van een 'bufferzone' met geweld vereist een volkenrechtelijke rechtsgrondslag. Erkende rechtsgrondslagen zijn het recht op (individuele of collectieve) zelfverdediging, instemming van de staat waar de bufferzone wordt voorzien en een resolutie van de VN Veiligheidsraad op basis van hoofdstuk 7 van het VN Handvest.

Turkije heeft niet eenzijdig een bufferzone afgekondigd in Noord-Syrië. Wel is Turkije in gesprek met de Verenigde Staten over de mogelijkheid om in een deel van Noord-Syrië een ISIS-vrije zone te creëren. Dit idee is niet besproken in de NAVO-Raad.

Vraag 20

In hoeverre heeft Turkije zich gehouden aan hetgeen onder meer Nederland gesteld heeft in de NAVO Raad van 28 juli 2015, namelijk dat de maatregelen van de Turkse regering tegen terroristische bedreigingen, inclusief als die uitgaan van de PKK, proportioneel dienen te zijn, mede om verdere escalatie in de regio te voorkomen? Vindt u het gebruik van geweld door Turkije proportioneel?

Antwoord op vraag 20

Nederland erkent het recht van Turkije om zich te verdedigen tegen terroristische aanslagen. Zoals in het antwoord op de vragen 9 en 12 is aangegeven, beschikt het kabinet niet over specifieke informatie over de Turkse luchtoperaties tegen de PKK, en daarom kan het kabinet moeilijk de proportionaliteit daarvan beoordelen. Met de oproep tot proportionaliteit geeft Nederland, net als andere partners, vooral uitdrukking aan zorgen om het Koerdisch vredesproces. Het is van belang dat beide betrokken partijen de vredesonderhandelingen weer oppakken.

Vraag 22

Bent u bereid alsnog te pleiten voor onafhankelijk internationaal onderzoek naar directe of indirecte steun van Turkije aan ISIS? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 22

Het kabinet heeft kennis genomen van diverse berichten over steun vanuit Turkije aan extremistische groeperingen in Syrië. Het kabinet kan evenwel niet bevestigen dat de Turkse regering steun levert aan ISIS. Het kabinet ziet geen noodzaak voor een onafhankelijk internationaal onderzoek naar directe of indirecte steun van Turkije aan ISIS.

Vraag 23

Bent u bereid de eerdere schriftelijke vragen d.d. 27 juli 2015 van het lid Knops met spoed te beantwoorden? 7)

Antwoord op vraag 23

Ja.

1) <http://www.foxnews.com/politics/2015/08/10/turkey-strikes-on-kurds-could-drag-us-into-new-front-military-sources-fear/>

2) <http://www.amnesty.nl/nieuwsporaal/nieuws/onafhankelijk-onderzoek-nodig-naar-turkse-aanvallen-op-iraaks-koerdistan>

- 3) <http://www.wsj.com/articles/u-s-concerns-grow-over-turkish-bombardment-of-kurdish-separatists-1439422676>
- 4) http://www.huffingtonpost.com/entry/obama-erdogan-isis-kurds_55c38f07e4b0923c12bbdb7f
- 5) <http://newirin.irinnews.org/fact-check-turkey-isis-pkk>
- 6) <http://www.reuters.com/article/2015/08/13/us-mideast-crisis-turkey-minister-idUSKCN0QIOY320150813>
- 7) vraagnummer: 2015Z14393

Directie Veiligheidsbeleid

Onze Referentie
DVB/CV-2015/175